

N:o 206.

Af herr **K. H. Branting, m. fl.**, om *vissa ändringar i förordningarne om kommunalstyrelse på landet och i stad, m. m.*

Med hänvisning till den motivering för en kommunal rösträttsreform, genom införande af *lika* kommunal rösträtt för nu kommunalt röstberättigade myndiga män och kvinnor samt genom afskaffande af bolags rösträtt m. m., som af oss anförts i vår denna dag angifna motion n:o 205 angående en författningsrevision, tillåta vi oss härmed framlägga följande

Förslag

till

Lag

angående ändring i vissa delar af förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862.

Härigenom förordnas att nedannämnda §§ i sagda förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862 skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 8.

Rätt att deltaga i kommunalstämmans öfverläggningar och beslut tillkommer en hvar inom kommunen mantalsskrifven välfräjdad myndig

Bih. till Riksd. Prot. 1907. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 77 Häft. (N:o 206.) 1

svensk undersåte, som enligt § 57 är förbunden att till kommunen erlägga skatt och icke häftar för honom påförda, under sistförflutna kalenderåret till betalning förfallna kommunalutskylder.

För fastighet, som innehafves af landtbo eller arrendator, röstar innehafvaren.

§ 9.

Vid omröstning tillkommer hvarje röstande en röst.

§ 11.

Sedan taxeringslängden för allmänna bevillningen blifvit af pröfningsnämnden granskad, skall kommunalnämnden med ledning däraf och på grund af bestämmelserna i § 8 uppställa en längd öfver kommunens röstägande medlemmar, hvilken längd därefter tillställes kommunalstämmans ordförande. Innan denna röstlängd tillämpas, skall den för hvarje gång vara minst en vecka å kungjordt ställe till granskning framlagd.

Vill någon (etc. = andra stycket af § 14 Kungl. Maj:ts förslag.)
Missnöje (etc. = tredje stycket af d:o.)

§ 12 = nuvarande § 13.

§ 13.

Kommunalstämman utser bland kommunens röstberättigade medlemmar, som uppnått 25 års ålder, en ordförande och en vice ordförande.

Ej må annan sådant uppdrag sig afsäga än kvinna; ämbets- eller tjänsteman (etc. = med nuvarande § 14 — — af kommunalstämma godkännes.)

§ 14.

Ordförande eller vice ordförande i kommunalstämma kan ej vara
a) den som (etc. = senare delen af § 13 i Kungl. Maj:ts förslag
— — nyttjas.

§ 16 = Kungl. Maj:ts förslag (med hänvisning till § 11 i stället för till § 14 — — stämma fattas.)

Beslutar kommunalstämma att kungörelse om stämma jämväl bör anslås å viss plats inom kommunen eller införes i en eller flera tidningar i orten, skall ordföranden föranstalta därom. Har kungörelse ej blifvit anslagen eller i tidning införd, utgör detta hinder för stämans hållande.

§ 17 = Kungl. Maj:ts förslag.

§ 21.

Sedan öfverläggningen förklarats slutad, framställer ordföranden proposition, så affattad, att den må kunna med ja eller nej besvaras.

Ordföranden tillkännagifver därefter, huru enligt hans uppfattning beslutet utfallit, och befäster detsamma, där omröstning ej begäres, med klubbslag. Äskas omröstning, verkställes den öppet, där ej slutet sådan påyrkats.

Till beslut erfordras två tredjedelar af de i omröstningen deltagandes röster, då beslutet afser frågor, hvarom i §§ 27, 36 och 73 punkt b) sägs.

I öfriga frågor bestämmes utgången genom enkel pluralitet af de afgifna rösterna. Falla rösterna lika för olika meningar, gälle den mening, som ordföranden biträder.

§ 27 = Kungl. Maj:ts förslag.

§ 29 = Kungl. Maj:ts förslag.

§ 33 = Kungl. Maj:ts förslag (med hänvisning till § 11 i st. f. till § 14.)

§ 35 = Kungl. Maj:ts förslag.

§ 36 = Kungl. Maj:ts förslag.

§ 42 = Kungl. Maj:ts förslag (med hänvisning till §§ 13 och 14 i st. f. till blott § 13.)

§ 58 = Kungl. Maj:ts förslag.

§ 59 = Kungl. Maj:ts förslag.

§ 60 = Kungl. Maj:ts förslag.

§ 61 = Kungl. Maj:ts förslag.

§ 64 = Kungl. Maj:ts förslag (med hänvisning till formulär, som blir lika med Kungl. Maj:ts litt. B.)

§ 65 = Kungl. Maj:ts förslag.

§ 66 = Kungl. Maj:ts förslag.

§ 69 = Kungl. Maj:ts förslag.

§ 73 = Kungl. Maj:ts förslag, med tillägg:

Om den röstöfvervikt, som till beslut angående i punkt 6) omförmäldt ärende erfordras, stadgas i § 21.

§ 79 = Kungl. Maj:ts förslag.

Öfvergångsstadgande = Kungl. Maj:ts förslag.

* * *

Förslag

till

Lag

angående ändring i vissa delar af förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 mars 1862.

Häri genom förordnas att nedannämnda §§ i förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 mars 1862 skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 7 = nu gällande, med uteslutande af orden »efter röstvärdet.»

§ 10.

Om val af landstingsmän är särskildt stadgadt.

§ 11.

En hvar inom stadskommunen mantalsskrifven välfrejdad myndig svensk undersåte, som enligt § 57 är förbunden att till kommunen erlägga skatt och icke häftar för honom påförda, under sistförflutna kalenderåret till betalning förfallna stadsutskylder, är berättigad att vid allmän rådstuga deltaga i öfverläggningar och beslut i alla de staden rörande angelägenheter, hvilka icke enligt särskilda författningar äro vissa klasser af stadens medlemmar förbehållna.

§ 12.

Vid omröstning tillkommer hvarje röstande en röst.

§ 14.

Sedan taxeringslängden för allmänna bevillningen blifvit af pröfningsnämnden granskad, skall magistraten med ledning däraf och på grund af bestämmelserna i § 11 upprätta en längd öfver stadens röstägande medlemmar. Innan (etc. = Kungl. Maj:ts förslag § 13 — — magistraten företedda.)

§ 16 = Kungl. Maj:ts förslag § 14 mom. 2.

§ 18 = Kungl. Maj:ts förslag § 15.

§ 21.

Mom. 1. För hvarje fråga, som till behandling förekommer, skall ordföranden, sedan öfverläggningen är slutad, framställa proposition, så affattad, att den må kunna med ja eller nej besvaras.

Ordföranden tillkännagifver därefter huru enligt hans uppfattning beslutet utfallit och befäster detsamma, där omröstning ej begäres, med klubbslag. Äskas omröstning, verkställes den öppet, där ej slutet sådan påyrkats.

Mom. 2. Till beslut erfordras, utom i de fall såsom i § 7 sägs, blott enkel pluralitet af de afgifna rösterna. Falla rösterna lika för olika meningar, gäller den mening, som ordföranden biträder.

§ 26.

För val af stadsfullmäktige skall stad indelas i valkretsar.

Vid valkretsindelningen iakttages att hvarje krets kommer att utse högst tio stadsfullmäktige efter den beräkningsgrund, att i allmänhet en stadsfullmäktig utses för hvarje tal, motsvarande det, som erhålles, då stadens mantalsskrifna folkmängd delas med antalet fullmäktige för hela staden; att hvarje valkrets skall kunna omslutas med en sammanhängande gränslinje; samt att antalet fullmäktige för hela staden varder, i den mån utan olägenhet kan ske, lika fördeladt på de särskilda valkretsarna.

Indelningen i valkretsar jämte antalet fullmäktige för hvarje valkrets bestämmes, efter därom af magistraten uppgjordt förslag, af stadsfullmäktige eller, där sådana ej finnas, af allmän rådstuga.

Valbarhet är ej inskränkt inom valkrets.

§ 27.

Mom. 1. Stadsfullmäktige väljas bland stadens röstberättigade män och kvinnor. Valen kunna, om så anses erforderligt, verkställas å dagar, som magistraten särskildt för hvarje valkrets utsätter, samt enligt ordning i öfrigt, som magistraten äger bestämma.

Mom. 2. Valet sker med slutna sedlar.

Upptager valedel namn på någon, som ej är valbar, eller framgår i afseende å något där förekommande namn ej fullt otvetydigt, hvem som därmed åsyftas, vore dylik sedel ogill. Äro å valedel upptagna flera eller färre namn än det antal fullmäktige valet afser, vare valedeln ogiltig.

Mellan lika rösttal skiljes genom lottning.

Valet skall börja kl. 10 förmiddagen och fortgå till kl. 2 eftermiddagen samt därefter fortsättas från kl. 5 till kl. 9 eftermiddagen. Dock må ej valet afslutas, så länge röstande i oafbruten följd sig anmäla.

§ 30.

Den, som blifvit till stadsfullmäktig vald, må kunna uppdraget sig afsäga om han är ämbets- eller tjänsteman (etc. = nu gällande § 30 — — godkännes.)

Kvinna, som till stadsfullmäktig vald blifvit, må uppdraget sig afsäga, ändock att skäl, som ofvan nämnts, icke äro för handen.

Skall fyllnadsval ske sammankallar magistraten för sådant ändamål valkretsens röstberättigade medlemmar.

§ 31.

Mom. 1 och 2 = Kungl. Maj:ts förslag.

Mom. 3. Af det antal fullmäktige som bör för hela staden på en gång och för samma tid väljas, skola så många utses i hvarje valkrets (etc. = Kungl. Maj:ts förslag mom. 3 — — ett val utses.)

§ 56.

Ledamöterna i drätselkammaren utses, ibland stadens röstberättigade medlemmar, af stadsfullmäktige eller, där sådana ej finnas, af allmänna rådstugan.

§ 57 = Kungl. Maj:ts förslag.

§ 64 = Kungl. Maj:ts förslag.

§ 72 = Kungl. Maj:ts förslag.

Öfvergångsstadgande = Kungl. Maj:ts förslag.

* * *

Jämte de ändringar, som betingats af att den kommunala rösträtten gjorts lika samt kvinnornas likställighet med männen vid kommunala uppdrag stadgats, ha — som af den föreslagna lagtexten framgår — några mindre jämkningar ägt rum, för hvilka någon särskild motivering dock knappt torde erfordras. Så har t. ex. beständare sörjts för att stämman skall vara på effektivt sätt kungjord, och slutan omröstning har möjliggjorts på kommunalstämma och allmän rådstuga, hvilket kan vara önskvärdt både på grund af vissa ärendens beskaffenhet och för deras raskare handläggning.

I den allmänna motiveringen till motion n:o — — ha vi närmare utvecklats, hvarför vi ansett oss böra för närvarande stanna vid att den kommunala rösträtten göres *lika*, medan frågan om hur den må göras fullt *allmän*, genom införlifvande af de ännu icke kommunalt röstberättigade med kommunen, synts oss böra först bli föremål för en närmare utredning, vid hvilken *kvinnornas* kraf på allmännare upptagande bland de kommunalt myndiges krets alldeles särskildt framträder. Vi föreslå därför en *skrifvelse* i syfte att förbereda denna kompletterande stora reform, som icke ännu synes oss fullt färdig till sin lösning.

Alltså tillåta vi oss föreslå

1:o) att Riksdagen för sin del måtte antaga förestående förslag till lag angående ändring i vissa delar af förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862.

2:o) att Riksdagen likaledes för sin del måtte antaga förestående förslag till lag angående ändring i

vissa delar af förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 mars 1862.

3:o) att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla det täcktes Kungl. Maj:t föranstalta en utredning beträffande de förutsättningar, under hvilka den lika kommunala rösträtten må kunna lämpligen utsträckas till att omfatta äfven sådana medborgare, män som kvinnor, hvilka efter nu gällande bestämmelser antingen icke alls påföras någon som hälst kommunalskatt eller — som fallet är med ett stort antal gifta kvinnor — väl icke direkt, men indirekt bidraga till sådan skatts erläggande; samt till Riksdagen inkomma med de förslag, hvartill denna utredning kan föranleda.

Vi hemställa värdsamt att särskilda utskottet n:o 1, till hvilket denna vår motion torde böra remitteras, behagade göra i förslagen de förbättringar i formellt afseende som kunna befinnas erforderliga.

Stockholm den 12 mars 1907.

Hjalmar Branting.

<i>Nils Persson.</i>	<i>F. W. Thorsson.</i>	<i>Viktor Larsson.</i>
<i>Ernst Blomberg.</i>	<i>Herm. Lindqvist.</i>	<i>E. A. Leksell.</i>
<i>N. Edv. Lindberg.</i>	<i>E. C. Kropp.</i>	<i>A. J. Christiernsson.</i>
<i>L. J. Carlsson.</i>	<i>Aug. Nilsson.</i>	<i>Charles Lindley.</i>
<i>Värner Rydén.</i>	<i>Bernh. Eriksson.</i>	